

FILATELIST št.8

Glasiilo Filatelističnega društva Idrija

9. december 1993

200 LETNICA PRVEGA ZNANEGA POŠTNEGA ŽIGA IDRIA

Stara pisma in žigi niso zanimivi le kot starina; seznanjajo nas z zgodovino pošte v času, preden je bila moderno organizirana. V Avstriji je bila pošta uvedena 1615. leta. Po raznih začetnih peripetijah (krajevna pošta, zakup grofa Paara in prehod v državni regal) je šla leta 1749 skozi razne organizacijske faze (NF, štev.9, leto 1952, str. 105-106).

Glede zgodovinskih podatkov o idrijski pošti je potrebno sledeče pojasnilo: Msgr.Mihael Arko piše na 235. strani svoje knjige Zgodovina Idrije, da je bil poštni urad v našem mestu ustanovljen 1. oktobra 1847. Inženir Edwin Müller razlaga, da je bil poštni urad Idrija odprt 1.maja 1839 in omenja tudi poštni žig Idria v gotici iz leta 1793. Gospod Müller je priznan raziskovalec poštne zgodovine Avstrije, kar je garancija za verodostojnost njegovih strokovnih navedb.

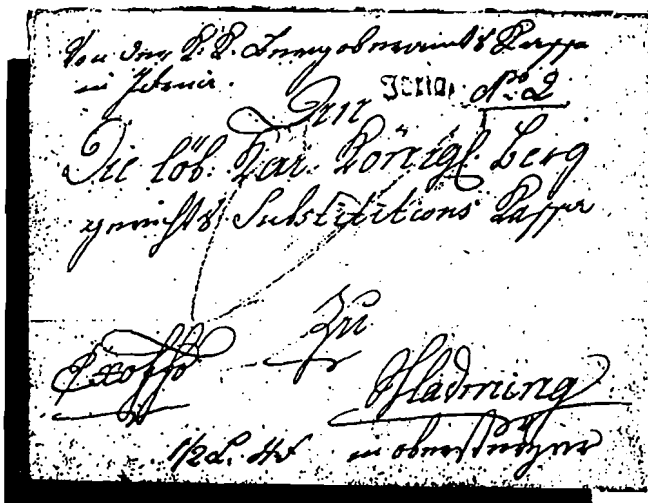
Preidimo torej na najstarejši znan poštni žig Idria, katerega 200 letni jubilej označuje današnja izdaja spominske ovojnice in spominskega žiga. Prefilatellistično pismo s tem žigom je bilo leta 1793 odposlano iz Idrije v Schladming in ima vse attribute takratnih poštnih predpisov. Poleg poštnega žiga nosi tudi označbe "1/2 L" in "4 f", kar pomeni teža pisma in poštnina. Višina plačane pristojbine (poštne) je bila sorazmerna dolžini poti od pošiljatelja do naslovnika. Teža enega dunajskega lota (1 L) znaša 17,5 gramov. "4 f" pomeni 4 forinte; forint je bil takratna avstrijska valuta.

Ni mi znano kdo je danes lastnik tega pisma in kje na Dunaju bi ga našli. Fotokopijo ovojnice mi je leta 1965 poslal g.Wilhelm Klein, dober poznavalec avstrijske poštne zgodovine.

Spominsko ovojnico, informativni vložek in priložnostni žig ob tej priliki je oblikoval Cveto Koder dipl.ing.arch., ki je že večkrat sodeloval z društvom.

Stanko Majnik

200 LET POŠTNEGA ŽIGA 1793 - 1993

FD. IDRİJA št. 19

200-LET POŠTNEGA ŽIGA 1793 - 1993

Mila, kjer je bila v 18. stol. pošta (po fotografiji okoli leta 1870)

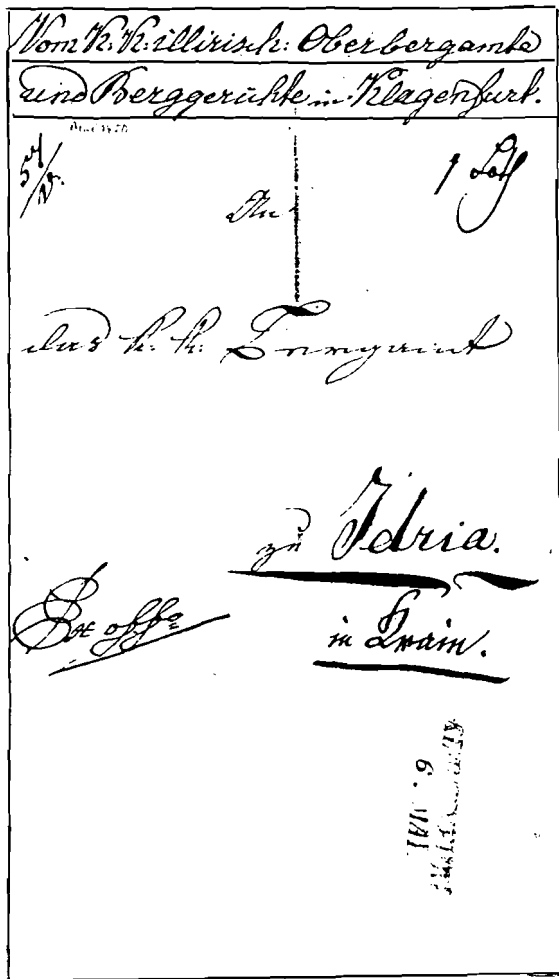

V Avstriji je bila pošta uvedena 1615. leta. Višji dvorni svetnik grof Venceslav Paar je leta 1751 izdal Navodila za poštne upravitelje. Istega leta je bil dan v uporabo poštni žig, ki se je najprej uporabljal na večjih poštah, pozneje pa še na drugih poštah habsburške monarhije. V Idriji je bil poštni urad odprt v 18. stoletju, ko je bil odprt na leto 1839 po prvem odprtju. Poštni žig je bil v uporabi prvič, angleški savilni brez datuma, je bil leta 1933 odložen v muzej. Pošta je bila v Idriji od leta 1933 v postalo na Rudniško sodišče v Schladmingu.

oblikovanje: C. Koder

besedilo: S. Majnik

ZANIMIVOSTI IZ NAŠIH ZBIRK

Predfilatelistično pismo z dne 6. maja 1850.

Pošiljatelj: C.K. Višji rudniški urad in Rudniško sodišče v Celovcu.

Naslovnik: Rudniški urad v Idriji.

Exoffo = uradno
1 lot = 17,5 gramov

Stanko Majnik

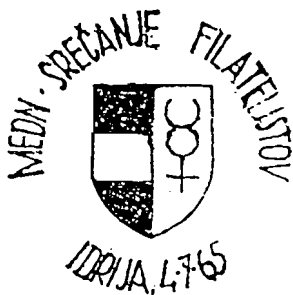
FILATELISTIČNA OBELEŽJA FD IDRİJA

Čeprav je bilo filatelistično društvo ustanovljeno že leta 1949 in so bili njegovi člani vseskozi zelo aktivni, je bil prvi priložnostni ovitek in žig pripravljen šele leta 1965. Do leta 1989 beležimo še pet društvenih izdaj.

Leto 1990 je bilo za idrijske filateliste začetek plodnega vsakoletnega zaznamovanja pomembnih osebnosti in dogodkov. Pečat temu letu prav gotovo dajejo spominske izdaje ob 500-letnici Idrije in Rudnika živega srebra. Takrat se je porodila ideja, da bi vsako leto na dan sv. Ahacija (22. junija) pripravili filatelistično obeležje v spomin idrijskim velikanom in idrijski zgodovini.

FD Idrija poslej redno vsako leto poleg omenjene tradicionalne izdaje zaznamuje tudi druge pomembne dogodke.

V sledečem pregledu navajamo uradne izdaje FD Idrija. V Idriji so nekateri tiskali tudi vzporedne privatne filatelistične izdaje, za katere društvo ne odgovarja.

Datum izdaje : 4.7.1965
Pošta : Idrija
Naslov izdaje : **MEDNARODNO SREČANJE
FILATELISTOV**
Izvedba : Ovojnica in priložnostni žig
Oblikovalec : Janez Trpin
Naklada : 1400 izvodov

Datum izdaje : 1.10.1983
Pošta : 65280 Idrija
Naslov izdaje : **PRAZNIK OBČINE IDRİJA -
1.OKTOBER**
Izvedba : Ovojnica in navadni žig
Oblikovalec : Cvetko Koder
Naklada : 1200 izvodov

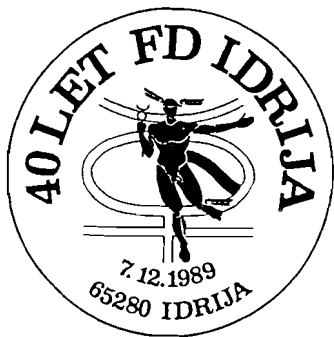
Datum izdaje : **5.10.1986**
Pošta : **65282 Cerkno**
Naslov izdaje : **MILIJONTI OBISKOVALEC**
SVPB FRANJA
Izvedba : **Ovojnica in priložnostni žlg**
Oblikovalec : **Rudi Skočir**
Naklada : **300 izvodov**

Datum izdaje : **27.4.1988**
Pošta : **65280 Idrija**
Naslov izdaje : **OTVORITEV SPOMINSKE**
SOBE DR. ALEŠA BEBLERJA
Izvedba : **Ovojnica in priložnostni žlg**
Oblikovalec : **Rudi Skočir**
Naklada : **200 izvodov**

Datum izdaje : **1.7.1989**
Pošta : **65274 Črni Vrh**
Naslov izdaje : **POHITIMO V DAN, DA NAM**
SONCE NE ZAIDE - ISKRA
ROTOMATIKA
Izvedba : **priložnostni žlg**
Oblikovalec : **Rudi Skočir**

Datum izdaje : 7. 12. 1989
Pošta : 65280 Idrija
Naslov izdaje : 40 LET FILATELISTIČNEGA
DRUŠTVA IDRILJA
Izvedba : Ovojnica in priložnostni žig
Oblikovalec : Rudi Skočir
Naklada : 225 izvodov

Datum izdaje : 31. 5. 1990
Pošta : 65280 Idrija
Naslov izdaje : 7. JUGOSLOV. SIMPOZIJ O
RUDARJENJU POD ZEMLJO
Izvedba : Ovojnica in priložnostni žig
Oblikovalec : Nande Rupnik
Naklada : 625 izvodov

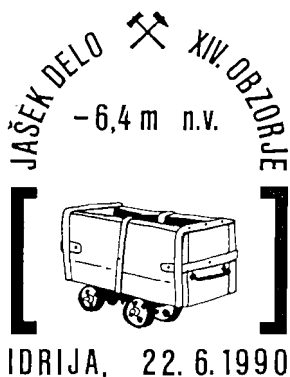
Datum izdaje : 26. 8. 1990
Pošta : 65280 Idrija
Naslov izdaje : 5. ČIPKARSKI FESTIVAL
Izvedba : Ovojnica in priložnostni žig
Oblikovalec : Nande Rupnik
Naklada : 350 izvodov

Datum izdaje : 30.5.1990
Pošta : 65280 Idrija
Naslov izdaje : 500 LET IDRIJE
Izvedba : Strojni žig
Oblikovalec : Nande Rupnik
Opomba : V redni uporabi do
februarja 1992

Datum izdaje : 22.6.1990
Pošta : 65280 Idrija
Naslov izdaje : 500 LET IDRIJE IN RUDNIKA
ŽIVEGA SREBRA
Izvedba : Ovojnica, maximum karta
in karnet: vse s
priložnostnim žigom
Oblikovalec : Nande Rupnik
Naklada : 400 ovojnic, 150 karnetov

Datum izdaje : 22.6.1990
Pošta : 65280 Idrija
Naslov izdaje : 500 LET RUDNIKA - JAMSKA
POŠTA: JAŠEK DELO * 14.
OBZORJE * - 6,4 M
Izvedba : Posebni žig
Oblikovalec : Nande Rupnik

Datum izdaje : **3.1.1991**
Pošta : **65282 Cerčno**
Naslov izdaje : **20 LET RADIA CERKNO**
Izvedba : **Priložnostni žig**
Oblikovalec : **Irena Cankar**

Datum izdaje : **9.6.1991**
Pošta : **65282 Cerčno**
Naslov izdaje : **ARAGONITNA RAVENSKA
JAMA**
Izvedba : **Kartica in priložnostni žig**
Oblikovalec : **Nande Rupnik**
Naklada : **300 izvodov**

Datum izdaje : **22.6.1991**
Pošta : **65280 Idrija**
Naslov izdaje : **JOZEF MRAK**
Izvedba : **Ovojnica z informativnim
vložkom in priložnostnim
žigom**
Oblikovalec : **Nande Rupnik**
Naklada : **400 izvodov**

Datum izdaje : **21.9.1991**

Pošta : **65280 Idrija**

Naslov izdaje : **90 LET PRVE SLOVENSKE
REALKE**

Izvedba : **Ovojnica in priložnostni žig**

Oblikovalec : **Nande Rupnik**

Naklada : **350 izvodov**

Datum izdaje : **20.2.1992**

Pošta : **65280 Idrija**

Naslov izdaje : **RAZSTAVA MINERALOV IN
FOSILOV**

Izvedba : **Ovojnica in priložnostni žig**

Oblikovalca : **Nande Rupnik,
Rafael Podobnik**

Naklada : **400 izvodov**

Datum izdaje : **22.6.1992**

Pošta : **65280 Idrija**

Naslov izdaje : **MARKO VINCENC LIPOLD**

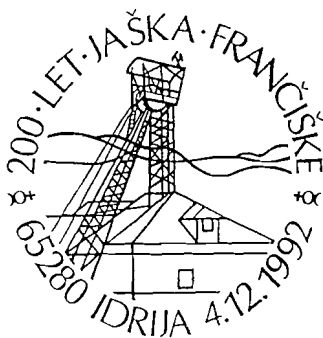
Izvedba : **Ovojnica z informativnim
vložkom in priložnostnim
žigom**

Oblikovalec : **Nande Rupnik**

Naklada : **350 izvodov**

Datum izdaje : **1.10.1992**
Pošta : **65280 Idrīja**
Naslov izdaje : **100 LET GOZDARSKE ŠOLE**
Izvedba : **Ovojnica in priložnostni žig**
Oblikovalec : **Nande Rupnik**
Naklada : **300 izvodov**

Datum izdaje : **4.12.1992**
Pošta : **65280 Idrīja**
Naslov izdaje : **200 LET JAŠKA FRANČIŠKE**
Izvedba : **Ovojnica in priložnostni žig**
Oblikovalec : **Nande Rupnik**
Naklada : **300 izvodov**

Datum izdaje : **24.12.1992**
Pošta : **65280 Idrīja**
Naslov izdaje : **SVETA NOČ -**
- BLAŽENA NOČ
Izvedba : **Ovojnica z informativnim**
vložkom in priložnostnim
žigom
Oblikovalec : **Nande Rupnik, A. Dürer**
Naklada : **400 izvodov**

Datum izdaje : **22.6.1993**
Pošta : **65280 Idrija**
Naslov izdaje : **FRANC ANTON STEINBERG**
Izvedba : **Ovojnica z Informativnim vložkom in priložnostnim žigom**
Oblikovalec : **Nande Rupnik**
Naklada : **400 izvodov**

Datum izdaje : **29.8.1993**
Pošta : **65280 Idrija**
Naslov izdaje : **ČIPKARSKI FESTIVAL**
Izvedba : **Kartica In priložnostni žlg**
Oblikovalec : **Nande Rupnik**
Naklada : **320 izvodov**

Datum izdaje : **9.12.1993**
Pošta : **65280 Idrija**
Naslov izdaje : **200 LET POŠTNEGA ŽIGA IDRIA**
Izvedba : **Ovojnica z Informativnim vložkom in priložnostnim žigom**
Oblikovalec : **Cveto Koder**
Naklada : **300 izvodov**

Ljubo Ukmar

FRANC ANTON STEINBERG 1684 - 1765

Naše društvo je tudi letos zaznamovalo tradicionalni Idrijski rudarski praznik - dan sv. Ahacija (22. junij) z izdajo spominske ovojnice (z vložkom) in priložnostnim žigom. Obeležja smo posvetili Francu Antonu Steinbergu, znamenitemu politehniku, zemljemercu, kartografu, raziskovalcu Krasa in slikarju, ki je bil kar četrto stoletja (1724 - 1747) tudi direktor Idrijskega rudnika.

Steinberg spada med najvidnejše in najzaslužnejše osebnosti v 500-letni zgodovini našega živosrebrovega rudnika. Načrtno in velikopotezno je razširjal in moderniziral proizvodnjo in poslovanje podjetja, vodil izkopavanje novega Terezijinega jaška, poskrbel za prvo celovito kartiranje jame in vzgajal mlade rudarske strokovnjake. Zasnoval je nekdanj slovečo idrijsko kartografsko šolo (Jožef Mrak in sodobniki), ki je postala znana po mnogih deželah tedanje habsburške monarhije.

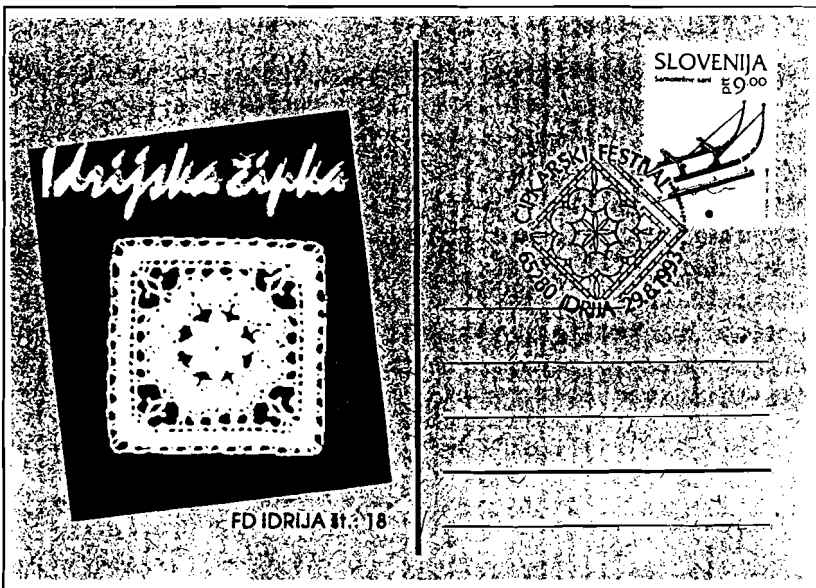
Slikar in oblikovalec Nande Rupnik se je pri zasnovi ovojnice, vložka in žiga poslužil Steinbergovega portreta, ki je ohranjen v njegovi knjigi z naslovom Temeljno poročilo o notranjskem Cerkljiškem jezeru. Omenjeno študijo je Steinberg pripravil 15 let, natisnjena pa je bila v nemščini leta 1758 v Ljubljani in leta 1761 v Gradcu; študijo so leta 1761 izdali tudi v francoščini. Delo, ki ga je Steinberg bogato ilustriral, sodi danes med iskane knjižne dragocenosti. Originalni izvodi so zelo redki in jih hranijo predvsem nacionalne biblioteke in muzeji. Naše društvo se je poslužilo fotografije, ki jo je priskrbel Mestni muzej Idrija iz Narodnega muzeja v Ljubljani.

Janez Kavčič, prof.

Franc Anton Prešeren
1797-1842

FD Idrija št. 17

FD IDRIJA št. 18

ČIPKARSKI FESTIVAL

Osrednji turistični dogodek Idrije je vsekakor Čipkarski festival, ki se tradicionalno odvija konec avgusta. Letošnji, že deveti zapored, je bil organiziran od 27. do 29. avgusta. Navedemo naj le nekaj točk letošnjega bogatega programa. V soboto dopoldne je v prostorih Gimnazije potekala čipkarska delavnica, kjer so si ljubiteljice klekljanja izpopolnile svoje znanje. Isti dan pozno popoldne je bila v grajski dvorani otvoritev razstave z naslovom "Čipke iz babičine skrinje". Ekspoziti za to razstavo so bili posebej izbrani. Posebne pozornosti so bili deležni tudi zelo stari papirci, ki so jih odkrili v eni od zasebnih zbir v Idriji. V nedeljo dopoldne je upokojeni ravnatelj idrijskega muzeja Jurij Bavdaž predstavil umetnost klekljanja številnim domačim in tujim radovednežem. Popoldne ob 15. uri se je začelo tekmovanje v hitrosti in natančnosti izdelovanja idrijske čipke. Tekmovalo je preko 100 klekljarič; med njimi celo nekaj moških. Posebej velja poudariti, da so poleg domačih tekmovalce tudi žene iz Francije, Italije, Avstrije in Nemčije.

Vzporedno so potekale še druge prireditve in aktivnosti. Med njimi gotovo zavzemamo posebno mesto idrijski filatelisti, ki smo obiskovalcem festivala ponudili zanimiv filatelistični material. Za letošnji festival smo posebej pripravili spominsko kartico in priložnostni poštni žig. Oboje je oblikoval idrijski slikar in naš zvesti sodelavec Nande Rupnik.

Ljubo Ukmar

AGENCIJA MIT

SLOVENICA

zavodna hiša d.d.
Filijala Nova Gorica, Gregorčičeva 11

Dežela posebnih ljudi smo, na razpotju Primorske, Gorenjske in Notranjske, med alpskim svetom in Krasom, med Jadranskim in čnomorskim razvodjem, v deželi bogatih gozdov, rek in rudnin, v kraju edinstvenega zgodovinskega razvoja rudnika živega srebra, poltisočletne tradicije mesta in Idrijske čipke. FILATELISTI to identiteto zajemate v svoja filatelistična gradiva - ovojnice, kartice, dopisnice in znamke. Z njihovim pošiljanjem po celem svetu vršite svojevrstno promocijo, ki je pomembna tako z zgodovinskega, ekonomskega, finančnega kot statusnega značaja.

PONOSNI SMO

*da vam lahko vsaj delno pomagamo ohraniti
ta avtorski nadih filatelije
in kulturo - tehnično - tehnološko dediščino prostora,
kjer živimo in delamo.*

Pesnik Goethe je nekoč dejal, da so zbiralci srečni ljudje. Ponavadi jih imajo ljudje za priljazne čudake, muzealci za hudo konkurenco, starinarji in mešetarji pa za hvaležne stranke, ki jim lahko prazniljo žepa. Mi v SLOVENICI ne damo veliko na besedno preptičevanje.

**PONUJAMO VAM ENOSTAVNE
REŠITVE ZA VAREN VSAKDAN**

Vijudno vas vabimo na informativni ali poslovni obisk, kjer vam bomo najprej SVETOVALI, potem zavarovanje SKLENILI in vas ob nesreči SPREMLJALI.

AGENCIJA MIT
Mestni trg 13
65280 IDRİJA
tel. 065/71-757

Založil: Izvršni odbor Filatelističnega društva Idrija. Naklada: 100 izvodov.
Žiro račun: 52020-678-65581. Uredniki: Nikolaj Jereb, Ljubo Ukmar, Silvij Bajc,
Vojko Rejc, Franci Jereb. Lektor: Janez Kavčič, prof..